

2023-12-07
S2023/03207 (delvis)

Socialdepartementet

Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

E-hälsomyndigheten
Box 913
391 29 Kalmar

Uppdrag att kartlägga resurser för sjuktransporter och ta fram ett förslag till plan för nationell samordning vid fredstida kriser, höjd beredskap och ytterst krig

Regeringens beslut

Regeringen ger Socialstyrelsen och E-hälsomyndigheten i uppdrag att kartlägga och beskriva befintliga statliga, regionala, kommunala och enskilda aktörers resurser och organisationer för sjuktransporter.

Kartläggningen ska omfatta civila och militära resurser för primär- och sekundärtransporter och innehålla en redogörelse för de resurser som finns på lokal, regional och nationell nivå, i såväl offentlig som privat regi. I uppdraget ingår att, i samverkan med berörda aktörer, kartlägga och beskriva befintliga sjuktransportorganisationer och vilka resurser som finns för sjuktransporter.

Socialstyrelsen och E-hälsomyndigheten ska utifrån kartläggningen ta fram ett förslag till plan för nationell samordning av sjuktransporter.

Förslaget till plan för nationell samordning ska ge en överblick och förutsättningar för att vid fredstida kriser, höjd beredskap och då ytterst krig effektivt samordna tillgängliga resurser efter behov.

När uppdraget utförs ska information och synpunkter inhämtas från regioner, kommuner, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Försvarsmakten, Sjöfartsverket, Polismyndigheten, Trafikverket och Sveriges Kommuner och Regioner.

Socialstyrelsen och E-hälsomyndigheten ska löpande informera Regeringskansliet (Socialdepartementet) om hur arbetet med uppdraget fortskrider.

Socialstyrelsen och E-hälsomyndigheten ska senast den 16 februari 2025 lämna en gemensam slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Slutredovisningen ska innehålla kartläggningen och förslaget till plan för nationell samordning av sjuktransporter.

Ärendet

Resurserna för sjuktransporter är fördelade på regionala, kommunala och statliga aktörer. Olika huvudmän ansvarar för sjuktransporter i olika situationer. Exempelvis ansvarar regioner för sjuktransporter vid prehospital ambulanssjukvård. Statliga sjuktransportresurser kan bli aktuella i samband med t.ex. räddningsinsatser eller genom resurser som aktualiseras i händelse av en insats inom ramen för Försvarmaktens verksamhetsområde.

Det finns för närvarande inte någon samlad bild över vilka transportresurser som finns nationellt för sjuktransporter, och inte heller någon nationell samordning som inkluderar landets samlade sjuktransporter.

Utredningen om hälso- och sjukvårdens beredskap (S 2018:09) gör i sitt delbetänkande (SOU 2020:23) bedömningen att det nuvarande systemet med flera s.k. ambulansdirigenter i vissa fall har visat sig ha gett upphov till samverkanssvårigheter och tidsförluster, vilket riskerar att bli särskilt märkbart vid större samhällsstörningar. Enligt utredningen behöver det skapas en tydlig samordningsfunktion för civila och militära sjuktransporter vid höjd beredskap och i krig. För att kunna bygga upp en sådan samordningsfunktion anser utredningen att det behövs beskrivningar över befintliga civila och militära sjuktransportorganisationer.

Socialstyrelsen har ett uppdrag att senast i mars 2024 presentera genomförandet av en nationell masskadeplan och ett enhetligt nationellt system för s.k. triage, dvs. att prioritera inkomna patienter vid masskadehändelser.

E-hälsomyndigheten samordnar regeringens satsningar på områdena för e-hälsa och nationell digital infrastruktur för hälso- och sjukvård, tandvård och socialtjänst. Myndigheten bistår regeringen med underlag för

utvecklingen av digitaliseringen inom dessa områden. Regeringen har den 22 juni 2023 gett E-hälsomyndigheten ett uppdrag att ta fram förslag till färdplan för genomförandet av en nationell digital infrastruktur för hälso- och sjukvården (S2023/02108). Information som behövs för en patientsäker och effektiv samordning av sjuktransporter på nationell plan bör kunna hanteras av en gemensam nationell digital infrastruktur.

Socialstyrelsen har på uppdrag av regeringen kartlagt den prehospitla vården och lämnat förslag på hur vården på ett ändamålsenligt sätt kan utvecklas, effektiviseras och stärkas (S2021/02144). En delredovisning av uppdraget finns i myndighetens rapport Sveriges prehospitla akutsjukvård – nutidsbild, bedömning och utvecklingsförslag, som lämnades i februari 2023.

I rapporten uppmärksammar Socialstyrelsen bl.a. att det pågår en utveckling där allt fler regioner väljer att bedriva larmcentralverksamhet i egen regi och att antalet s.k. utalarmeringar av ambulanser ökar samt att det finns brister i fråga om möjligheten att koordinera och dirigera sjuktransporter interregionalt och nationellt.

Närmare om uppdraget

Syftet med kartläggningen är att få kunskap om vilka transportresurser som finns och kan användas för ändamålsenliga och effektiva transporter vid fredstida kriser, höjd beredskap och ytterst krig. Målsättningen med uppdraget är att skapa förutsättningar för ett patientsäkert och effektivt system för sjuktransporter som kan underlätta samordning vid fredstida kriser, höjd beredskap och ytterst krig.

Socialstyrelsen ska ha ett övergripande samordnande ansvar för uppdraget.

I fråga om kartläggningen ansvarar Socialstyrelsen för att involvera samtliga berörda aktörer för att få en heltäckande nationell kartläggning av transportmedel som kan användas vid sjuktransporter. Socialstyrelsen ska även analysera om civila fordon som inte ingår i någon befintlig sjuktransportorganisation bör inkluderas och, om det bedöms ändamålsenligt, inkludera dessa i kartläggningen.

När det gäller arbetet med att ta fram förslag på stöd för nationell samordning av sjuktransporter, ingår det i E-hälsomyndighetens uppdrag att utifrån myndighetens ansvar för den nationella digitala infrastrukturen analysera och föreslå hur samordningen av sjuktransporter kan

informationsförsörjas med utgångspunkt i den nationella digitala infrastrukturen.

Socialstyrelsen och E-hälsomyndigheten ska gemensamt utreda och föreslå i vilka fall som det är ändamålsenligt att använda den nationella planen för samordning av sjuktransporter. Myndigheterna ska även redovisa hur förslaget till nationell plan skulle kunna genomföras. Av redovisningen ska det särskilt framgå hur den föreslagna nationella planen kan upprätthållas med aktuell information. Redovisningen ska också innehålla kostnadsberäkningar för genomförande, inrättande och förvaltning av samtliga förslag som lämnas.

Synpunkter ska inhämtas från Försvarmakten avseende myndighetens behov av och förmåga till sjukvårdstransporter, i fredstid och under höjd beredskap.

Regeringen beräknar att avsätta medel för uppdraget under 2024 under förutsättning att riksdagen anvisar medel för det aktuella anslaget.

På regeringens vägnar

Camilla Waltersson Grönvall

Nela Lalouni

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Justitiedepartementet/PO

Finansdepartementet/BA, SFÖ, K

Försvarsdepartementet/MFI, SSK

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet/US, TP

Försvarsmakten

Kammarkollegiet

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Polismyndigheten

Kommunerna

Regionerna

Sveriges Kommuner och Regioner

Sjöfartsverket